

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.04.1977, sp. zn. Tz 6/77, ECLI:CZ:NS:1977:TZ.6.1977.1

Číslo: 27/1978

Právní věta: Pokutu uloženou za jízdu vlakem bez platné jízdenky nelze považovat za součást škody způsobené ČSD černou jízdou vlakem. Protože nejde o nárok na náhradu škody, nelze nárok na zaplacení pokuty uplatnit v trestním řízení podle § 43 odst. 2 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.04.1977

Spisová značka: Tz 6/77

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Škoda

Předpisy: 141/1961 Sb. § 43 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 27/1978 sb. rozh.

Pokutu uloženou za jízdu vlakem bez platné jízdenky nelze považovat za součást škody způsobené ČSD černou jízdou vlakem. Protože nejde o nárok na náhradu škody, nelze nárok na zaplacení pokuty uplatnit v trestním řízení podle § 43 odst. 2 tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 28. 4. 1977 sp. zn. [Tz 6/77.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Teplicích ze dne 4. 5. 1976 sp. zn. 1 T 55/76 ohledně mladistvých Š. B. a P. T. a s použitím § 261 a § 269 odst. 2 tr. ř. též ohledně obviněného Š. N. a okresnímu soudu přikázal, aby věc, v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Teplicích ze dne 4. 5. 1976 sp. zn. 1 T 55/76 byli obvinění mladiství Š. B. a P. T. a obviněný Š. N. uznáni vinnými přípravou k trestnému činu opuštění republiky podle § 7 odst. 1 tr. zák. a § 109 odst. 1 tr. zák. a přečinem proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. a podle § 109 odst. 1 a § 35 odst. 1 tr. zák. a § 79 odst. 1 tr. zák. odsouzeni oba obvinění mladiství k trestu odnětí svobody v trvání 5 měsíců, jehož výkon byl

podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. odložen na zkušební dobu dvou roků, a obviněný Š. N. podle § 109 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 9 měsíců s tím, že trest se vykoná podle § 39a odst. 1 písm. a) tr. zák. v první nápravně výchovné skupině.

Přípravy k trestnému činu a přečinu se obvinění dopustili tím, že dne 9. 2. 1976 v Duchcově se dohodli o ilegálním odchodu do Rakouska, s kterýmžto záměrem se téhož dne v noci vkladem přibližovali ke státní hranici směrem na České Budějovice, za kterými chtěli za jízdy nastoupit do nákladního vlaku směřujícího do Rakouska, byli však dne 10. 2. 1976 v Táboře orgánem Sboru ozbrojené ochrany železnic kontrolováni a zadrženi; přitom z Duchcova přes Ústí nad Labem do Prahy a odtud do Tábora cestovali vlakem bez jízdenek, čímž způsobili každý ČSD škodu ve výši 115 Kčs.

Dále bylo vysloveno, že každý obviněný je povinen nahradit poškozené ČSD – Severozápadní dráha Praha škodu ve výši 115 Kčs.

Proti tomuto rozsudku podal stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti ČSR, a to stran obviněných mladistvých Š. B. a P. T., když podle jeho názoru soud náležitě neobjasnil otázku jejich trestní odpovědnosti.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal z podnětu stížnosti pro porušení zákona v rozsahu § 267 odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen v neprospěch nejen obou obviněných mladistvých, ale i v neprospěch obviněného Š. N., a to i v jiných směrech, než je vytýkáno podaným mimořádným opravným prostředkem.

Z výroku napadeného rozsudku, jeho odůvodnění, jakož i z obsahu spisu okresního soudu v Teplicích vyplývá, že všichni tři obvinění se dne 9. 2. 1976 v Duchcově dohodli, že ilegálně odejdou do Rakouska a s tímto záměrem se také téhož dne v noci vlakem přibližovali ke státní hranici směrem na České Budějovice. Předpokládali, že za Českými Budějovicemi na příhodném místě naskočí do nákladního vlaku směřujícího do Rakouska a tímto způsobem se dostanou za státní hranice. Tento záměr se jim však nepodařilo uskutečnit, protože dne 10. 2. 1976 bylo zadrženi v Táboře.

Potud jsou učiněná skutková zjištění správná.

Předčasný je však závěr učiněný pod bodem 2 napadeného rozsudku, že obvinění uskutečnili cestu vlakem bez jízdenek a tím způsobili škodu každý ve výši 115 Kčs. Především je třeba poukázat na rozpory ve výpovědích obviněných, které nebyly provedeným dokazováním a postupem předepsaným trestním řádem odstraněny a které se týkají otázky, zda skutečně celá cesta byla uskutečněna bez zaplacení. Obv. Š. N. v přípravném řízení uvedl, že vůbec jeli bez zaplacení, a to zejména i úsek z Duchcova do Ústí nad Labem, který absolvovali rychlíkem. Obv. ml. Š. B. v přípravném řízení napřed uvedl, že si v Duchcově zakoupili jízdenky a ihned se opravil, že se jen domníval, že jízdenky koupil obv. Š. N. Konečně obv. ml. P. T. ve výpovědi ze dne 11. 2. 1976 uvedl, že měli jízdenky na cestu z Duchcova do Teplic a ve výpovědi z 1. 4. 1976 uváděl, že jízdenky neměli. Rozpory v těchto výpovědích nebyly odstraněny, a to ani při hlavním líčení; k objasnění této otázky nebyl na obviněné učiněn dotaz.

Okresní soud v rozsudku zjišťuje, že každý obviněný tím, že cestoval bez platných jízdenek, způsobil ČSD – Severozápadní dráze Praha škodu ve výši 115 Kčs. Samo toto zjištění je však v rozporu s tím, co se podává ze sdělení železniční stanice Praha střed, podle nichž činí škoda u obviněných Š. N. a ml. P. T. 115,60 Kčs, u obv. Š. B. 130,40 Kčs. Kromě toho, jak z uvedených zpráv vyplývá, je do této škody zahrnována vždy pokuta za černou jízdu, která však není škodou ve smyslu trestního zákona. Za škodu lze považovat jen újmu na majetku, tj. zmenšení majetku v socialistickém vlastnictví. Již z

toho plyne, že takovouto škodou nemůže být pokuta uložena právě za to, že někdo jel bez platné jízdenky a tím zkracoval majetek, který je v socialistickém vlastnictví.

Již s ohledem na tyto skutečnosti bylo nutno z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona zrušit celý napadený rozsudek nejen u obviněných mladistvých Š. B. a P. T., ale se zřetelem k ustanovením § § 269 odst. 2 a 261 tr. ř. u obv. Š. N. Důvod, z něhož rozhodl Nejvyšší soud ČSR ve prospěch obviněných mladistvých, prospívá i obviněnému Š. N. Z toho, co bylo uvedeno vyplývá, že způsobená škoda bude zřejmě nižší, než bylo zjištěno napadeným rozsudkem.

Třebaže se uvedené nedostatky týkají jen výše způsobené škody u přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., bylo nutno zrušit i výrok o vině přípravou k trestnému činu opuštění republiky podle § § 7 odst. 1, 109 odst. tr. zák., neboť jde o jednočinný souběh uvedeného přečinu a přípravy trestného činu. Uskutečněná černá jízda vlakem směrem k státní hranici byla právě součástí přípravy trestného činu opuštění republiky.

V souvislosti s tím, co bylo již uvedeno o výši způsobené škody, je třeba poukázat i na nesprávnost výroku o náhradě škody, pokud každý obviněný byl uznán povinným nahradit škodu ve výši 115 Kčs. Nejenže výše škody nebyla přesně zjištěna, ale do uvedené částky jsou zahrnuty i pokuty, které nelze pojmout do výroku o povinnosti nahradit způsobenou škodu, když nejsou škodou ve smyslu trestního zákona.

Bude na okresním soudu, aby v naznačených směrech doplnil dokazování, tedy především přesně zjistil výši škody způsobené černými jízdami. Teprve potom bude možno posoudit, zda škoda způsobená černými jízdami je natolik vysoká, že jde o přečin. V opačném případě bude třeba vypustit výrok o vině přečinem proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. c.) zák. č. 150/1969 Sb., neboť by případně mohlo jít jen o přestupek, jehož jednočinný souběh s trestným činem není možný.